

עפ"א 6883/04/14 - מרדכי יצחקי נגד הועדה המקומית לתכנון ובניה קרית טבעון

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 6883-04-14 יצחקי נ' ועדה מקומית לתכנון ובניה קרית טבעון

בפני כב' השופטת תמר נאות פרי

המערער מרדכי יצחקי

נגד

המשיבה הועדה המקומית לתכנון ובניה קרית טבעון

פסק דין

לפני ערעור על פסק הדין שניתן ביום 26/3/2014 בבהמ"ש לעניינים מקומיים (קריית ביאליק) במסגרת תו"ב 1029-10-10 (כב' השופט ד"ר ארגמן).

1. בכתב האישום שהוגש לבהמ"ש קמא נטען כי בביקורת שבוצעה ביום 4/5/2010 בטבעון נמצא כי המערער, מר מרדכי יצחקי (להלן: "המערער"), עושה שימוש בשלוש חממות בשטח כולל של כ-60 מ"ר, העשויות קונסטרוקציית ברזל, עץ, רשת וניילון - לצורך גידול ירקות, והכל ללא היתר בניה (להלן: "המבנה"). המשיבה, אשר הגישה את כתב האישום (להלן: "המשיבה") לא טענה כי המערער הקים את המבנה ונטען אך לשימוש שלא כדין.

2. במהלך הדיון ביום 26/3/2014 ייצג את המערער עורך הדין יצחק לוי מהסניגוריה הציבורית (להלן: "הסניגור").

3. בפתח הדיון טען הסניגור כי הוא שוחח ארוכות עם מערער וכי הוא אינו בטוח שהוא כשיר לעמוד לדין. לאחר מכן, כפי שנרשם בפרוטוקול, בהמ"ש הסביר למערער מהי המשמעות של דבריו של הסניגור והמערער טען בעצמו כי הוא כשיר לעמוד לדין, כי הוא בטוח שאם ישלח לבדיקה פסיכיאטרית הוא "יעבור אותה בצורה יוצאת מהכלל" (עמ' 8 שורה 25) ועם זאת - הסביר שהוא מתנגד לבדיקה וילך רק אם בהמ"ש ייתן הוראה ורק אם המשטרה תיקח אותו, וכדבריו: "עם משטרה אני אלך אבל בלי משטרה אני לא אלך" (שם, שורה 27).

4. לאור דברים אלו, החליט בהמ"ש קמא כי הוא מכבד את עמדתו של המערער, כי הוא מכבד את אי רצונו להישלח לבדיקה וכי הדיון ימשיך כמתוכנן.

5. בשלב זה בוצעה ההקראה. המערער כפר בכתב האישום, והוסיף וטען בשמו הסניגור כי הקרקע אשר עליה הוקם המבנה אינה בבעלות המערער אלא בבעלות המינהל, כי המערער לא הקים את המבנה, כי אחרים משתמשים אף הם במבנה, כי המדובר בזוטי דברים, כי לא ניתן להורות למערער להרוס מבנה שהוא לא הקים אלא לכל היותר לאסור על המשך השימוש וכי המבנה משמש לגידול ירקות לתצרוכת אישית (עמ' 9 שורות

(19-25).

6. לאחר דברים אלו - התבקשה הפסקה, ולאחריה ביקש המערער, באמצעות הסניגור, לחזור בו מהכפירה. בהמ"ש קמא אישר את המהלך, המערער הודה בעובדות כתב האישום והורשע בהתאם - בעבירת שימוש במבנה שנבנה ללא היתר, לפי סעיף 204(א) + 208 + 209א(א) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 (להלן: "החוק").

7. במסגרת הטענות לעונש טענה המשיבה כי המדובר בשימוש ללא היתר במשך שנים רבות (ולמצער ממועד הגשת כתב האישום בשנת 2010 ועד הדיון בשנת 2014), ועתרה לצו הריסה וקנס כספי.

8. הסניגור טען כי יש להסתפק בקנס סמלי לאור מצבו הכלכלי של המערער, הנסמך על קצבה מהמל"ל, והדגיש כי השימוש שנעשה לא היה מסחרי. עוד ביקש הסניגור שהות בת שלושה חודשים טרם הריסת המבנה, למקרה וינתן צו הריסה. המערער הוסיף וטען בעצמו כי הוא לא השתמש במבנה ובמיוחד לא לאחר שהודיעו לו שהוא לא יכול להשתמש בו. עוד הוסיף המערער כי בשל הקרינה של השמש - לא ניתן לגדל ירקות אלא בחסות החממות.

9. לאחר שמיעת הטענות כאמור - גזר בהמ"ש קמא את דינו של המערער והשית עליו קנס סמלי ביותר בסך 100 ₪ (בשני תשלומים). בנוסף, לאור התחייבותו של המערער לפרק את המבנה (כפח שמופיע בפרוטוקול) - ניתן צו להריסת המבנה, על ידי המערער, אשר יכנס לתוקפו ביום 1/10/2014 (כלומר לאחר כששה חודשים, ולא רק שלושה כפי שביקש הסניגור בשם המערער).

10. על הכרעת הדין וגזר הדין הגיש המערער את הערעור בו עסקינן.

11. בשלב הראשון הגיש המערער הודעת הערעור "מקוצרת" (מיום 3/4/2014) ובמהלך הדיון הגיש הודעת ערעור נוספת "מפורטת" (המשתרעת על פני 15 עמודים - ואשר נסרקה לתיק). בשני המסמכים וכן במהלך הטענות בעל-פה בדיון, העלה המערער טענות רבות שעיקריהן כדלקמן:

א. בהמ"ש קמא כינה אותו "פסול דין", קבע כי הוא אינו כשיר לעמוד לדיון והעיר כי "בוחר המציאות שלו פגום" - והכל ללא כל הצדקה.

ב. לא ניתנה לו אפשרות להעלות את טענותיו בפני בהמ"ש קמא.

ג. הסניגור לא ייצג אותו, הוא לא מינה אותו ולמעשה "מדובר בבא כוחו של השופט" (ציטוט מעמ' 5 להודעת הערעור המפורטת, שורה 11).

ד. פרוטוקול הדיון בבהמ"ש קמא מסולף ואינו משקף את מהלך הדברים. בהקשר זה טוען באופן ספציפי המערער כי בפרוטוקול נרשם שהוא הודה בעובדות למרות שהוא בפירוש כפר בהן.

ה. אין בחוק איסור לבנות "רשת צל". עוד טוען המערער כי ביום 4/4/2014 "הכנסת חוקקה חוק ולפיו כל מיני התקנים בחצרות אינם זקוקים להיתרי בניה, כגון פרגולות, מחסנים גדרות וכו' וכמובן שהחוק חל רטרואקטיבית" (ציטוט מעמ' 4 להודעת הערעור המפורטת שורות 7-10, ובהקשר זה צורף קטע מאתר אינטרנט ובו כתבה חלקית לגבי

רפורמה בחוק התכנון והבניה).

ו. "רשת הצל" עומדת במקומה כבר 30 שנה וחלה לגביה התיישנות "כעבור חמש שנים" (ציטוט מעמ' 3 של הודעת הערעור המפורטת, שתי שורות מהסוף).

ז. מעולם לא התקבלה לגבי המבנה התראה או דרישה לסילוקו.

ח. עומדת למערער הגנה מן הצדק, בשל אכיפה בררנית מצד המשיבה (הועדה במועצה המקומית טבעון), תוך העלאת טענות באשר לשחיתות הרבה שקיימת בטבעון ובכל הארץ, תוך הפניות לרכיבים מפרשת "הולילנד" והרעפת מחמאות על כב' השופט דוד רוזן. הטענות לגבי השחיתות במועצה המקומית טבעון ונטילת השוחד על ידי נציגיה ובכירה מתפרשות על פני כמה עמודים וכוללות גם התייחסות למבנים שונים בתחומי המועצה אשר נבנו ללא היתר. באשר לאכיפה הבררנית, נטען עוד כי לתושבים רבים ישנם מבנים, סככות וחממות בחצרותיהם, שמן הסתם נבנו ללא היתר, אך לגביהם לא ננקטים הליכים.

ט. טענה נוספת היתה כי המועצה המקומית טבעון פיתחה שיטה לגבות שוחד או כופר בסך 4,000 ₪ מהאזרחים. טענה זו סומכת על הטיעונים לעונש בבהמ"ש קמא - שם טען ב"כ המשיבה כי הוא עותר להשתתף קנס בסך 4,000 ₪ על המערער. הפרשנות של המערער בנוגע לטיעונים לעונש היא שכיון שהקנס שהושת עליו היה "רק" 100 ₪ ולא 4,000 ₪, אזי שהוצא גם צו ההריסה, ואם הוא היה משלם 4,000 ₪ כקנס הוא היה פטור מהריסת המבנה - ולכן הצו "אינו מוצדק אלא כמסחטת שוחד" (ציטוט משורה 4 עמ' 5 לערעור המפורט).

12. המשיבה הכחישה מכל וכל את מכלול טענותיו של המערער. על מנת שלא להאריך, לא אפרט את כל טענות המשיבה - ואסתפק בהפניה לפרוטוקול הדיון שם מופיעה התייחסותה של המשיבה לטענות המערער. יוער כי המשיבה לא השיבה במפורט לגבי חלק מהטענות שבהודעת הערעור ה"מפורטת", שכן המסמך הוגש לעיוני רק במהלך הדיון.

13. **לאחר ששקלתי את טענות הצדדים ולאחר עיון במסמכים שהוצגו לעיוני - עמדתי כי דין הערעור להדחות.** אשתדל לפרט את נימוקי בקיצור ככל הניתן - בהתאם לסדר הופעת טענות המערער.

א. בהמ"ש קמא **לא** כינה את המערער "פסול דין", **לא** קבע כי הוא אינו כשיר לעמוד לדיון **ולא** אמר דבר לגבי "בוחן המציאות" שלו. ההיפך הוא הנכון. בהמ"ש קבע כי הוא מכבד את עמדתו של המערער לגבי מצבו, מכבד את עמדתו לגבי אי רצונו ללכת לבדיקה והורה על המשך הדיון "כרגיל". העלאת הטענה כלפי בהמ"ש קמא גובלת בעזות מצח ואולי מן הראוי היה לסלק על הסף את הערעור מהטעם הזה בלבד.

ב. למערער ניתנה גם ניתנה האפשרות להעלות את טיעונו במהלך הדיון בבהמ"ש קמא, הן באמצעות הסניגור והן בעצמו - ומעיון בפרוטוקול עולה כי המערער טען טענות רבות בעצמו בכל שלבי ההליך.

ג. הסניגור (מטעם הסניגוריה הציבורית) **כן** ייצג את המערער ולו היתה למערער טרזניה לגבי הייצוג היה עליו להעלות אותה במהלך הדיון בבהמ"ש קמא. מהפרוטוקול עולה שהסניגור שוחח עם המערער ארוכות עוד לפני הדיון, כי הם יצאו

להתייעצות במהלך הדיון - ואף הטענות לגבי הייצוג, מוטב היה להן שלא תועלינה, ובמיוחד הטענה לפיה הסניגור הוא בעצם "בא כוחו של השופט". אינני יודעת אם חמורה יותר הרמיזה כלפי הסניגוריה הציבורית או שמא חמורה יותר הרמיזה לגבי כב' השופט קמא - אך בין אם כך ובין אם כך, הטענה נדחית מכל וכל.

ד. אין כל אינדיקציה לכך שפרוטוקול הדיון בבהמ"ש קמא "מסולף", "מעוות" או שאינו משקף את מהלך הדברים. קריאת הפרוטוקול והיכרותי את אופן הדיונים בבהמ"ש לעניינים מקומיים מביאים אותי למסקנה כי נעשה מאמץ לרשום במפורט את מהלך הדיון ואת טענות הצדדים - למרות העומס הרב, לחץ הזמן וריבוי המתדיינים (למעט טעות כתיב או השמטה בעמ' 11 בתחילת שורה 11). לגבי הטענה לפיה "הסילוף" בא לידי ביטוי בכך שנרשם בפרוטוקול שהמערער "הודה בעובדות" למרות שהוא "כפר בעובדות" - אזי שטענה זו מקוממת במיוחד, שהרי בשלב הראשון אכן כפר המערער בעובדות והכפירה נרשמה, אך לאחר הפסקה והתייעצות - הוא ביקש לחזור בו מהכפירה והודה - והדברים רשומים בדיוק כך בפרוטוקול. לא בכדי פירטתי לעיל את כל מהלך הדיון כפי שנרשם בפרוטוקול - ונסתפק בכך.

ה. לגבי הטענה לפיה הוראות חוק התכנון והבניה אינן אוסרות על הקמת המבנה בו עסקינן, אומר שניים אלו: ראשית, ברי כי טענה כגון זו היה צריך להעלות בבהמ"ש קמא ומשלא עלתה שם, אין אפשרות לדון בה בשלב זה - וראו כי לא עלתה כל טענה (לא מפי הסניגור ולא מפי המערער עצמו) לפיה אין עסקינן ב"מבנה" אשר הקמתו דורשת היתר (וכנגזר מכך אף השימוש בו אסור ללא היתר). שנית, סעיף 145 לחוק מגדיר מהן העבודות הטעונות היתר בניה, לרבות הקמת "**בנין**" ובסעיף 1 לחוק מוצאים אנו את ההגדרה למונח "בנין", לאמור: "בנין" - כל מבנה, בין שהוא בנוי אבן ובין שהוא בנוי ביטון, טיט, ברזל, עץ או כל חומר אחר, לרבות - (1) כל חלק של מבנה כאמור וכל דבר המחובר לו חיבור של קבע; (2) קיר, סוללת עפר, גדר וכיוצא באלה הגודרים או תוחמים, או מיועדים לגדור, או לתחום, שטח קרקע או חלל; "...". המבנה בו עסקינן כולל שלוש קונסטרוקציות של ברזל, בגובה רב, המשתרעות על פני שטח של כ-20 מ"ר כל אחת - ובסך הכל 60 מ"ר. על חלקן מתוחות יריעות בד או רשת, לחלקן מוצמדים לוחות פלסטיק - והכל כפי שניתן להתרשם מהתמונות שהוצגו מתוך תיק בבהמ"ש קמא ואשר המערער אישר שמשקפות את ה"חממות". לשיטתי, המדובר אכן במבנה שעולה בגדר "בנין" בהתאם להגדרה שצוטטה מעלה, והכל למעלה מן הצורך - שכן כפי שצוין, טענות בהקשר זה היה צריך להעלות בשלב הקודם של הדיון ולא לראשונה בשלב הערעור. רק לצורך המחשה, אפנה לפסיקה הבאה לגבי מבנים שלגביהם נפסק כי נחשבים כ"בנין" הדורש היתר: עת"מ (ירושלים) 411/02 ד. אפרתי ובניו בע"מ נ' עיריית ירושלים (8.4.2002) - בנוגע למיכלי דלק שהוצבו על גגלים; עת"מ (חיפה) 25694-02-12 גרינטופס בע"מ נ' הועדה המקומית לתכנון ולבניה חוף הכרמל (04.12.2012) - לגבי משטחים המשמשים לריכוז אנרגיית שמש; ב"ש 19/05 (שלום קריות) אבו חצירה נגד הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות (21.3.2005) - לגבי מיכל אחסון על תומכות; עת"מ (תל-אביב-יפו) 1130/03 המילטון 2000 בע"מ נ' מועצה אזורית חוף השרון ואח' (20.1.2004) - לגבי שלט שהוצב על קונסטרוקציית ברזל; ע"פ (תל-אביב-יפו) 1113/97 מדינת ישראל

נ' נעמן (14.3.2000) - לגבי מחסום חשמלי בכניסה לחניה. לכן, אף לגופה של הטענה - דינה להידחות.

ו. לגבי "הוראות החוק החדשות" שלפיהן לא נדרשים עוד היתרי בניה למבנים מסוימים - אומר כי אף טענה זו הועלתה לראשונה בערעור ולא בבהמ"ש קמא, שם מקומה. מעבר לכך, הטענות עצמן לגבי הרפורמה בחוק התכנון והבניה והמשמעות שיש לדברים לגבי התיק דכאן לא הוכחה. בנוסף, יש לראות כי בכתב האישום לא צוין מי הוא בעליו של השטח אשר עליו נמצא המבנה, ומהפרוטוקול עולה שלשיטת הסניגור המדובר בקרקע של המינהל. אם כך הוא הדבר - בוודאי שלא ניתן יהא לבנות על הקרקע את המבנה - גם לא לאחר ה"רפורמה".

ז. אף את הטענה לגבי ההתיישנות יש לדחות - שכן אף אם המבנה הוקם לפני 30 שנים כפי שטוען המערער, השימוש בו מהווה עבירה מתחדשת, ואזכיר שוב כי עסקינן בהרשעה לגבי השימוש בלבד ולא לגבי הבנייה. לגבי היותה של עבירת השימוש במקרקעין ללא היתר, בבחינת עבירה מתמשכת שניתן להגיש לגביה כתב אישום אף אם עבירת הבניה עצמה התיישנה - ראו את רע"פ 8986/06 **סוזה נ' הוועדה המקומית לתכנון ובנייה הרצליה** (5.12.2006) ועפ"א (מרכז) 53755-09-12 **זהבי נ' מדינת ישראל** (13.3.2013).

ח. טוען עוד המערער כי מעולם לא התקבלה לגבי המבנה התראה או דרישה לסילוקו. בכתב האישום שהוגש לבהמ"ש קמא, בסעיף 1.3, נטען כי נשלחה בעבר התראה למערער. במהלך הדיון הטענה לא התבררה - ולכן צודק המערער בכך שלא הוכח שאכן התראה נשלחה אי פעם. יחד עם זאת, אין בכך כדי להוות סיבה לקבלת הערעור, אין בכך כדי ללמד על טעות בהכרעת הדין או בגזר הדין - והדברים ברורים.

ט. באשר לטענת "ההגנה מן הצדק", לרבות בשל אכיפה בררנית - הרי שהטענה נדחית, הואיל ולא הועלתה בבהמ"ש קמא - וכנגזר מכך, לא הוכחה.

י. הטענות בדבר לקיחת שוחד או כוונה לקחת שוחד - אינן ראויות להתייחסות במסגרת הערעור דכאן.

14. אשר על כן, לאור כל הנימוקים המפורטים מעלה, דין הערעור להידחות.

15. טרם סיום, אזכיר כי צו ההריסה אמור להיכנס לתוקף בתחילת אוקטובר 2014, כלומר עוד כחמישה חודשים. במהלך הדיון מסר המערער כי יוכל לשוחח עם המפקח הרלבנטי ולהגיע עמו להסכמות. ככל שהוא ימצא לנכון לקיים פגישה עם הגורמים הרלבנטיים אצל המשיבה וככל שניתן יהא להגיע להסדר לגבי המבנה במשך הזמן שנותר עד אוקטובר - מה טוב. יש לזכור כי אין המדובר במבנה לצרכי מסחר אלא לצורך גידול ירקות אורגניים לתצרוכת אישית.

16. היות והמערער לא התייצב לדיון שנקבע לצורך השמעת פסק הדין (ויובהר כי מועד הדיון נקבע בנוכחותו בדיון הקודם והמתנתי לבואו חצי שעה), והיות וב"כ המשיבה שהתייצב לצורך השימוע הסכים לשליחת פסק הדין בדואר - הרי שפסק הדין יומצא לצדדים בדואר רשום עם אישור מסירה.

אבקש מהמזכירות לסרוק לתוך התיק את חמש התמונות שהוגשו לעיוני במהלך הדין.

ניתן היום, ט' אייר תשע"ד, 09 מאי 2014, בהעדר הצדדים.